

ÚRAD NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hraničná 12, 820 07 Bratislava 27

č.: 03991/2013-Op-1

Metodické usmernenie č. 1/2013 k pojmu osobné údaje

Podľa § 46 ods. 1 písm. m) zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky vydáva toto metodické usmernenie.

Úvod

Osobné údaje sú vstupnou bránou do súkromia každého z nás. S osobnými údajmi sa stretávame v každodennom živote pri uplatňovaní rôznych spoločenských vzťahov, pričom nie vždy je jasné, čo všetko možno považovať za osobné údaje. Ich zadefinovanie je však žiaduce, pokiaľ má zákon plnohodnotne poskytovať ochranu právam fyzických osôb pred neoprávneným zasahovaním do ich súkromného života pri spracúvaní ich osobných údajov.

Účelom tohto metodického usmernenia je poskytnúť bližší pohľad na pojem osobné údaje, aby spracúvanie osobných údajov fyzických osôb bolo legitímne a dôsledné a domáhanie sa ochrany osobných údajov bolo opodstatnené a efektívne.

Pojem osobné údaje (§ 4 ods. 1 zákona)

Osobnými údajmi sú „údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu“.

Definícia pojmu osobné údaje nie je jednoduchá. Po obsahovej stránke sa skladá z niekoľkých základných prvkov, ktoré spoločne vystupujú v pozícií identifikátorov patriacich konkrétnej fyzickej osobe a vytvárajú jej identitu. Táto však v rovine základných ľudských práv a slobôd prislúcha výlučne fyzickej osobe – jednotlivcovi, ktorému zákon poskytuje ochranu pri spracúvaní jeho osobných údajov. Pokiaľ ide o údaje určujúce právnickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa, ktoré budú spracúvané v informačnom systéme prevádzkovateľa, nie sú osobnými údajmi a nebudú spadať do pôsobnosti zákona.

Osobnými údajmi sú údaje, ktoré sa týkajú konkrétnej fyzickej osoby. Vo všeobecnosti možno povedať, že osobnými údajmi môžu byť akékoľvek údaje týkajúce sa konkrétnej osoby, a preto aj zákon v sebe neobsahuje presný výpočet údajov, ktoré možno považovať za osobné údaje. Poskytuje tzv. demonštratívny výpočet charakteristík, ktoré určujú alebo sú spôsobilé určiť jej osobu, pričom môžu byť k dispozícii v akejkolvek

forme, a to v grafickej, fotografickej, zvukovej alebo papierovej podobe, ako aj v pamäti počítača. Zvukové a obrazové údaje je potrebné pokladať za osobné údaje, pretože taktiež môžu poskytovať informácie o jednotlivcovi. Za osobné údaje sa môžu pokladať aj informácie obsiahnuté vo voľnom texte v elektronickom dokumente za predpokladu, že sú splnené ostatné kritériá definície osobných údajov. To, či je nejaký údaj osobným, je potrebné posudzovať v danej situácii, na základe dostupných údajov, ktoré možno k fyzickej osobe priradiť.

Ďalšou z podmienok určených v rámci definície pojmu osobné údaje je vymedzenie, že osobné údaje sa týkajú „určenej“ (identifikovanej) alebo „určiteľnej“ (identifikovateľnej) fyzickej osoby. Zákonná definícia osobných údajov neobsahuje kritérium určenia konkrétnej identity fyzickej osoby. Na základe jej znenia postačuje, aby bola osoba „určiteľná“. Určiteľnosť je v kontexte ochrany osobných údajov stav, kedy je fyzickú osobu, na základe určitého údaja alebo viacerých údajov, možné identifikovať. Fyzická osoba sa vo všeobecnosti môže považovať za „identifikovanú“ vtedy, keď je v rámci skupiny osôb odlišená od všetkých ostatných príslušníkov skupiny, čiže dôjde k jednoznačnému určeniu jej identity. Identifikácia sa obvykle realizuje prostredníctvom konkrétnych informácií, ktoré môžeme nazvať „identifikátormi“ a ktoré majú úzky vzťah ku konkrétnemu jednotlivcovi, ako napríklad znaky vytvárajúce vonkajší vzhľad osoby (napr. výška, farba očí) alebo charakteristiky osoby, ktoré nemusia byť zrejme z prvotného kontaktu (napr. profesia, funkcia, meno a priezvisko).

Miera, do akej sú identifikátory v danom prípade postačujúce na identifikovanie konkrétnej fyzickej osoby, závisí od posúdenia dostupných údajov v ich vzájomnej súvislosti a zároveň aj situácie, ako celku. Napríklad často používané priezvisko spravidla nebude stačiť na identifikáciu osoby v rámci väčšej časti obyvateľstva v danom územnom obvode, avšak je pravdepodobnejšie, že toto priezvisko bude dostačujúce na dosiahnutie identifikácie žiaka v triede. Meno osoby je v praxi najbežnejším identifikátorom a pojem identifikovaná osoba znamená veľmi často odkaz na meno osoby. Na overenie tejto identity sa musí meno osoby niekedy spojiť s ďalšími informáciami (napr. dátum narodenia, adresa alebo fotografia tváre), aby sa zabránilo zámene medzi uvedenou osobou a možnými menovcami. Napríklad, ak sa nájde rodné číslo na papieriku bez akýchkoľvek iných údajov, osoba, ktorá nemá prístup do databázy rodných čísel nevie o koho, resp. o akého jednotlivca ide. To znamená, že iba samotné rodné číslo bez iných informácií za osobný údaj nepovažujeme. Iná situácia by nastala, ak by sa našiel lístok s rodným číslom, na ktorom by bolo okrem neho ešte uvedené meno, priezvisko a adresa osoby a k lístku by bola pripnutá fotografia auta. Tieto informácie by mali výpovednú hodnotu a boli by osobnými údajmi. Vypovedali by, že osoba je žena/muž, že vlastní (môže vlastniť) alebo jazdí (môže jazdiť) na tomto konkrétnom aute, a v závislosti od jeho typu, by sme sa mohli domnievať, že osoba je zrejme aj finančne zabezpečená.

V prípadoch, keď rozsah dostupných identifikátorov neumožňuje na prvý pohľad vyčleniť konkrétnu osobu, uvedená osoba môže byť stále „identifikovateľná“, pretože určitá informácia v kombinácii s inými informáciami umožní odlíšiť jednotlivca od iných osôb. Niektoré charakteristiky sú tak špecifické, že osobu možno identifikovať bez akejkoľvek námahy (napr. „súčasný prezident Slovenskej republiky“) avšak aj kombinácia údajov určitej kategórie (veková kategória, regionálny pôvod atď.) môže byť za určitých okolností takisto smerodajná, najmä ak má osoba prístup k určitému druhu doplňujúcich informácií.

Osobný údaj môže osobu určovať priamo, menom alebo priezviskom alebo nepriamo, napríklad, že ide o ženu, ktorá býva na tej - ktorej ulici a jazdí červeným autom. Pri posudzovaní výpovednej hodnoty je potrebné brať ohľad aj na geografický faktor, v ktorom je potrebné hodnotiť dostupné údaje. Napríklad, ak máme informácie o žene a pýtame sa na ňu v malej obci, je vysoko pravdepodobné, že na základe len niekoľkých údajov ju niekto spozná, resp. identifikuje. Odlišná situácia nastane, ak s tými istými informáciami budeme hľadať ženu vo veľkomeste, kde je veľmi málo pravdepodobné, že ju na základe rovnakých údajov niekto identifikuje.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, osobnými údajmi sú nielen titul, meno, priezvisko, adresa a ďalšie kontaktné údaje, dátum narodenia, rodné číslo, ako aj údaje o správaní alebo konaní, biometrické údaje, ale aj akékoľvek informácie o osobných vlastnostiach, pomeroch alebo o iných špecifických znakoch, ktoré charakterizujú alebo odhaľujú fyzickú, fyziologickú, psychickú, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu konkrétnej fyzickej osoby.

V Bratislave, dňa 1. júla 2013

JUDr. Zuzana Valková v.r.
riaditeľka odboru právnych služieb
a medzinárodných vzťahov